

prima instanță: Judecătoria Bălți sediul Central– V. Pădurari

instanța de apel: Curtea de Apel Bălți – St. Procopciuc, E. Grumeza și A. Garbuz

Î N C H E I E R E

21 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului
judecătorei

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari și Luiza Gafton

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de întreprinderea individuală „Roșca Nigri”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de întreprinderea individuală „Roșca Nigri” împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 03 octombrie 2017, prin care s-a admis apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, s-a casat hotărârea Judecătorei Bălți, sediul Central din 13 iunie 2017 și s-a emis o nouă hotărâre, prin care s-a încetat procesul în parte și în parte s-a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată

c o n s t a t ă :

La 15 februarie 2016 prin intermediul factorului poștal întreprinderea individuală „Roșca Nigri” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Bălți cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că la 27 noiembrie 2015 Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Bălți a emis decizia nr. 1663 asupra cazului de încălcare a legislației comisi de întreprinderea individuală „Roșca Nigri”, prin care s-a aplicat întreprinderii amendă în mărime de 5 000 lei.

A mai relevat că conform prevederilor legale, controlul inopinat se efectuează în cazul unei plângeri din partea consumatorilor sau asociațiilor pentru protecția consumatorilor parvenite pe adresa instituțiilor sau organelor de stat. Un control se consideră legal dacă controlorii prezintă comerciantului originalul mandatului de control, semnat de conducătorul organului de control și ștampilat, precum și legitimațiile de serviciu.

Presupușii controlori la momentul inițierii controlului au prezentat o decizie de control, care nu adeverește faptul că controlului este supusă unitatea de comerț interior – magazinul din satul Pîrlița, raionul Fălești, după cum expres prevede legea, dar au prezentat o decizie cu privire la controlul contribuabililor ce practică activitatea de antreprenoriat în raionul Fălești, satul Pîrlița.

A mai precizat că presupușii controlori la momentul inițierii controlului nu au posedat și nu au putut prezenta legitimațiile de serviciu, fapt a fost confirmat în actul întocmit la momentul inițierii controlului, în încheierea Inspectoratului de Poliție Fălești nr. 9223 din 23 noiembrie 2015 și prin scrisoarea șefului Inspectoratului Fiscal de Stat Fălești din 29 noiembrie 2015, circumstanțe care adeverească ilegalitatea controlului.

În corespundere cu prevederile art. 21 alin. (1) Legea cu privire la comerțul interior nr. 231 din 23 septembrie 2010 care prevăd că la locul de vânzare a produselor/prestare a serviciilor, comerciantul trebuie să dețină documentele care atestă conformitatea acestora cu regulamentele tehnice în vigoare, în cazul în care documentele respective sunt păstrate în alt loc, în incinta unității comerciale trebuie să se păstreze copiile acestora, autentificate cu semnătura comerciantului, a prezentat controlorilor documentele de conformitate a mărfurilor, pe care dâșii le-au aruncat pe podeaua magazinului, fapt pentru care a chemat organele poliției.

Controlorii agitați de chemarea poliției au părăsit imediat magazinul, s-au deplasat la primărie și au întocmit actul de control împreună cu angajații primăriei: primarul Neagu Mihail și inginerul cadastral Gherțan Grigore, persoane care nu au fost prezenți la fața locului.

La 21 decembrie 2015 a adresat organului fiscal contestație, prin care a solicitat anularea deciziei de control nr. 1663 din 27 noiembrie 2015 și actului de control nr. 1-693850 din 03 noiembrie 2016.

În ședința de examinare a contestației din 19 ianuarie 2016 Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Bălți a interzis prezența în sala de examinare a reprezentanților legali ai întreprinderii Grițunic Mihai și Roșca Grigore, contestația fiind examinată în lipsa reprezentanților reclamantului, astfel întreprinderea fiind lipsită de dreptul de a prezenta probe suplimentare.

Întreprinderea individuală „Roșca Nigri” cere anularea deciziei nr. 1663 din 27 noiembrie 2015, deciziei nr. 60 din 19 ianuarie 2016 și actului de control nr. 1-693850 din 03 noiembrie 2016 (f.d. 2-3).

Prin hotărârea Judecătorei Bălți sediul Central din 13 iunie 2017 s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de întreprinderea individuală „Roșca Nigri”.

S-a declarat nul actul de control nr. 1-693850 din 03 noiembrie 2015, decizia nr. 1663 din 27 noiembrie 2015 emise de Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Fălești și decizia nr. 60 din 19 ianuarie 2016 emisă de Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Bălți (f.d. 100, 104-110).

În motivarea soluției prima instanță a reținut că conform art. 21 alin. (1) lit. a) și b) Legea privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător nr. 131 din 08 iunie 2012, în vigoare la momentul efectuării controlului, controlorul are dreptul să înceapă controlul conform procedurii stabilite de prezenta lege doar în cazul când sunt întrunite cumulativ următoarele condiții: a) prezentarea legitimației și a deciziei de control; înmînarea exemplarului delegației de control. Conform art. 20 alin. (1) și (2) din aceeași lege, controlul se efectuează în temeiul deciziei conducătorului organului abilitat cu funcții de control. Decizia de control va conține: a) denumirea (numele) persoanei supuse controlului; b) tipul controlului și scopul acestuia; c) temeiul efectuării controlului, în cazul controalelor inopinate; d) aspectele ce urmează a fi examinate în cadrul controlului; e) numele complet al controlorului (controlorilor); f) termenul de efectuare a controlului; g) perioada de activitate supusă controlului.

Prima instanță a constatat că controlul fiscal la fața locului prin metoda verificării operative la întreprinderea individuală „Roșca Nigri” a avut loc cu încălcarea prevederilor art. 21 alin. (1) Legea privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător nr. 131 din 08 iunie 2012 și anume controlorii nu aveau legitimații asupra lor, fapt confirmat prin declarațiilor părților și a martorilor A. Lucanovschi și T. Rachimciuc, care au efectuat controlul. În decizia organului fiscal nr. 300 din 03 noiembrie 2015 privind inițierea controlului fiscal nu este indicat că întreprinderea individuală „Roșca Nigri” urmează a fi supusă controlului.

La 13 iunie 2017 Serviciul Fiscal de Stat a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătorei Bălți sediul Central din 13 iunie 2017 (f.d. 103), iar la 15 august 2017 apel motivat împotriva aceleiași hotărâri (f.d. 120-122).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 03 octombrie 2017 s-a admis apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat.

S-a casat hotărârea Judecătorei Bălți sediul Central din 13 iunie 2017 și s-a emis o nouă hotărâre după cum urmează:

S-a încetat procesul civil în partea ce ține de contestarea deciziei nr. 60 din 19 ianuarie 2016 emisă de Serviciul Fiscal de Stat, deoarece procesul nu se judecă în procedură civilă.

S-a respins acțiunea în partea contestării actului de control nr. 1-693850 din 03 noiembrie 2015 și a deciziei nr. 1663 din 27 noiembrie 2015 emise de Serviciul Fiscal de Stat (f.d. 142-147).

În motivarea soluției instanța de apel a reținut că prin decizia privind inițierea controlului fiscal nr. 300 din 03 noiembrie 2015 a Inspectoratului Fiscal de Stat Fălești s-a dispus: contribuabilii ce practică activitate de antreprenariat în raionul Fălești, satul Primăria Pîrlița se supun controlului fiscal la fața locului prin metoda verificării operative cu indicarea inspectorilor ce urmează a efectua controlul și anume Lucanovschi Aliona și Rachimciuc Tatiana.

În cererea de chemare în judecată s-a invocat că în decizia privind inițierea controlului fiscal nu era indicat concret agentul economic întreprinderea individuală „Roșca Nigri” că urmează a fi verificată, însă Codul fiscal nu stabilește expres conținutul deciziei privind inițierea controlului fiscal, iar Serviciul Fiscal de Stat dispune de Regulamente/Instrucțiuni interne care stabilesc metodele și operațiunile concrete utilizate la efectuarea controlului. Conform Regulamentului cu privire la controlul fiscal la fața locului, precum și a controlului fiscal cameral, în cadrul căruia este posibilă depistarea încălcării fiscale, aprobat prin Ordinul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr. 131 din 22 iulie 2004, în decizia privind inițierea controlului fiscal la poziția contribuabililor se indică Primăria în raza căreia își desfășoară activitatea contribuabilul.

Instanța de apel a concretizat că prima instanță nu a ținut cont că prevederile Legii privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător nr. 131 din 08 iunie 2012 nu se extind asupra controalelor efectuate în domeniul fiscal.

Faptul că întreprinderea individuală „Roșca Nigri” la momentul efectuării controlului fiscal din 03 noiembrie 2015 a admis încălcările menționate a fost confirmat de către părțile litigioase în cadrul dezbaterilor judiciare, respectiv decizia organului fiscal de sancționare a intimatului este justificată și nu a fost constatat temei de anulare a actului nr. 1-693850 din 03 noiembrie 2015 și a deciziei nr. 1663 din 27 noiembrie 2015.

Instanța de apel a mai reținut că este irelevantă alegația întreprinderii individuale „Roșca Nigri” că la inițierea controlului, controlorii nu au prezentat legitimațiile de serviciu, în condițiile în care aceștia au prezentat decizia de inițiere a controlului fiscal și buletinele de identitate.

În partea anulării deciziei nr. 60 din 19 ianuarie 2016, prin care s-a respins contestația întreprinderii individuale „Roșca Nigri” instanța de apel a ajuns la concluzia încetării procesului din motiv că pricina nu urmează a fi judecată în procedură civilă.

La 24 ianuarie 2018 întreprinderea individuală „Roșca Nigri” a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 03 octombrie 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea cererii de recurs întreprinderea individuală „Roșca Nigri” a indicat că instanța de apel a încălcat principiul contradictorialității, deoarece s-a expus doar asupra argumentelor invocate de apelant, fără a da apreciere argumentelor invocate de intimat.

Instanța de apel nu s-a expus asupra argumentului că împuternicirile funcționarilor se confirmă prin legitimații de serviciu și nu prin buletine de identitate.

Curtea de Apel Bălți a constatat că controlul efectuat a fost unul inopinat, fapt recunoscut și de către reprezentanții organului fiscal pe parcursul examinării, însă la caz nu erau întrunite condițiile prevăzute de art. 19 Codul fiscal în vederea emiterii deciziei de inițiere a controlului fiscal.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 14 februarie 2018 Curtea Supremă de Justiție a expediat intimatului o copie a cererii de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii copiei respective, însă până la data examinării chestiunii cu privire la admisibilitatea recursului declarat de întreprinderea individuală „Roșca Nigri”, Serviciul Fiscal de Stat nu a prezentat referință.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Verificând argumentele invocate de a întreprinderea individuală „Roșca Nigri” în cererea de recurs pe baza materialelor din dosar, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 433 lit. b) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

La 23 noiembrie 2017 Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa întreprinderii individuale „Roșca Nigri” copia deciziei din 03 octombrie 2017 (f.d. 148), care a fost recepționată de destinatar la 28 noiembrie 2017, conform avizului de recepție anexat la materialele pricinii (f.d. 153), fapt ce denotă că recursul depus la 24 ianuarie 2018 este depus în interiorul termenului de 2 luni acordat de legiuitor.

În conformitate cu art. 433 lit. c) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare.

În speță, recursul a fost semnat de întreprinderea individuală „Roșca Nigri”, recurentul fiind partea în proces care a declanșat acțiunea, astfel încât temeiul stipulat de art. 433 lit. c) Codul de procedură civilă nu are incidență.

În conformitate cu art. 433 lit. d) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

La caz, instanța de recurs relevă că nici temeiul prevăzut de art. 433 lit. d) Cod de procedură civilă nu este aplicabil.

Luând în considerare cele constatate *supra*, instanța de recurs conchide că recursul nu poate fi considerat inadmisibil în baza temeiurilor enumerate de art. 433 lit. b), c) sau d) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

În conformitate cu art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Aceste dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a 2-a, Cap. XXXVIII, Cod de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește în exclusivitate probleme de drept material și procedural, verificându-se legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

Astfel, sarcina instanței de recurs la această etapă este de a verifica temeiurile recursului și argumentele privind caracterul ilegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Completul evidențiază că în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedura de examinare a admisibilității unui recurs în materie civilă trebuie să corespundă în principiu garanțiilor unui proces echitabil, consfințite de art. 6 din CEDO, în special cu referire la dreptul de acces liber la justiție și la dreptul subsecvent de a fi audiat de o instanță judecătorească (hotărârile Delcourt contra Belgiei din 17 ianuarie 1970 și Erfar-Avef contra Greciei din 27 martie 2014).

În acest context, Completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului, or prin însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare și interpretare unitară a

legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din CEDO (hotărârea Trevisanato contra Italiei din 15 septembrie 2016).

Completul statuează că obligația de a motiva un act judecătoresc poate varia în funcție de natura actului în cauză (hotărârea Hansen contra Norvegiei din 2 octombrie 2014), iar în concepția CtEDO, nu se impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes” (hotărârea Nersesyanyan contra Armeniei din 19 ianuarie 2010).

Completul notează că cererea de recurs depusă de întreprinderea individuală „Roșca Nigri” este întemeiată, în drept, pe temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2) lit. a), c) și alin.(4) Codul de procedură civilă.

Totuși, din conținutul cererii de recurs rezultă că, în mare parte, întreprinderea individuală „Roșca Nigri” a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară, asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat cu suficientă putere de convingere, iar invocarea pretinselor încălcări admise de instanța de apel nu este suficient de fundamentată.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Astfel, din motivele menționate și având în vedere că instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material, procedural și apreciind corect probele administrate a emis o hotărâre legală, iar argumentele invocate de întreprinderea individuală „Roșca Nigri” în cererea de recurs poartă caracter declarativ și nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de întreprinderea individuală „Roșca Nigri” se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului

Ala Cobăneanu

Judecători

Dumitru Mardari

Luiza Gafton